

ZA BORAČAK I RAD STRANACA U 2019. UTVRĐENA KVOTA OD 20.454 DOZVOLE

ZA POMOĆNE POSLOVE 5.000 DOZVOLA

Kvota za privremeni boravak i rad stranaca za 2019. godinu, Vladinom odlukom, precizirana je na 20.454 dozvole, što je za 2.371 manje u odnosu na minulu godinu.

Kako je predviđeno, 5.000 dozvola je u rezervi kod Ministarstva rada za dodatno

raspoređivanje, tokom godine, u skladu sa potrebama tržišta rada.

Za zapošljavanje stranaca utvrđene su 11.902 dozvole, a za sezonsko zapošljavanje stranaca 3.552. Za građevinarstvo, turizam, ugostiteljstvo i trgovinu raspoređene

su 15.454 dozvole. Recimo, bližu 5.000 dozvola namijenjeno je za poslove čistača, pomoćnog osoblja u domaćinstvima, hotelima, poslovnim prostorima, te pomoćnika u pripremi hrane. Za zanatska i srodna zanimanja utvrđeno je 5.408 dozvola, a 2.068 za zanimanja

u uslugama i trgovini...

Podsjetimo, kvota za 2018. iznosila je 23.185 dozvola. U periodu od 1. januara do 10. decembra 2018. godine ukupno je izdato 24.598 radnih dozvola za rad i zapošljavanje stranaca, što je za 21,1%, više u odnosu na isti peri-

od prethodne godine (01.01. - 10.12.2017. godine izdato je 20.317 radnih dozvola).

Kretanje obima zapošljavanja stranaca u Crnoj Gori u toku 2017. i 2018. godine ukazuje na to da se u dovoljnoj mjeri ne koristi potencijal domaće radne snage.

PODACI ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE O STRUKTURNOJ NEUSKLAĐENOSTI NA TRŽIŠTU RADA

Ne traži se više od polovine zar

Od 1.597 evidentiranih tražnja je postojala za 721 zanimanje, dok 876 nije traženo. Raste broj dugoročno nezaposlenih, a opada broj onih koji traže zaposlenje do jedne godine

Proces tranzicije privrede doveo je do nužnog prilagođavanja i preraspodjele radne snage između sektora, od proizvodnje, ka uslugama. To je dovelo do promjena u tražnji za kvalifikacijama, kao i do zatvaranja i otvaranja radnih mjesta, ali ne dinamikom i obimom koji bi apsorbovali radnike sa izgubljenih radnih mjesta.

KOREKTIV

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje, u 2017. godini, evidentirano je 1.597 zanimanja. Tražnja je postojala za 721 zanimanje, dok 876 nije traženo.

Kod 510 (od 721) traženih zanimanja ponuda (posmatrana kao zbir broja nezaposlenih na početku perioda i broja novoprijavljenih) je veća od tražnje, kod 103 zanimanja ponuda je jednaka tražnji (uglavnom se radi o zanimanjima u kojima je i

ponuda i tražnja na jednocifrenom nivou) i kod 108 zanimanja tražnja je veća od ponude.

Promjene u sistemu formalnog obrazovanja ostvarene u funkciji njegovog prilagođavanja novoj privredno - ekonomskoj strukturi nijesu dovoljne da se brzo i kvalitetno odgovori na novonastale zahtjeve za radnom snagom. Veliki obrazovni sistem, s jedne strane, sporo se mijenja, dok su, sa druge strane, brze i dinamične promjene na tržištu rada.

Uspostavljanjem sistema neformalnog obrazovanja, kao dopune i korektiva formalnog obrazovanja, na duži rok, može se efikasnije odgovoriti tržišnim zahtjevima.

ČEKANJE

Broj nezaposlenih, prema evidenciji Zavoda, na dan 10.12.2018. godine

iznosi 42.438 i taj broj je manji u odnosu na isti dan 2017. godine za 9.811 lica ili za 18,78 odsto (10.12.2017. godine - broj nezaposlenih lica je iznosio 52.249).

Učešće lica koja traže zaposlenje duže od jedne godine u ukupnoj nezaposlenosti (dugoročna nezaposlenost) na dan 10.12.2018. godine (24.760 ili 58,34 odsto) je veće za 14,52 procentna poena u odnosu na isti period 2017. godine (22.895 ili 43,82 odsto).

U poređenju sa stopom dugoročne nezaposlenosti u EU, koja je u oktobru iznosila 6,7 odsto, stopa dugoročne nezaposlenosti u Crnoj Gori je viša za 7,4 procenta i iznosi 14,1 odsto.

U ukupnom broju nezaposlenih broj dugoročno nezaposlenih povećao se nominalno za 1.865 lica, dok se broj lica koja traže zaposlenje do jedne godine smanjio za 11.676 lica.

Tržište rada Crne Gore od polovine 2015. godine (od donošenja takozvanog zakona o majkama) ka-

rakterisalo je povećanje broja novoprijavljenih sve do druge polovine 2017. godine (broj novoprijavljenih 2014 - 35.272, 2015 - 42.953, 2016 - 46.858, 2017 - 44.957).

UZROCI

Promjena pojedinih zakonskih rješenja u 2017. godini uticala je na smanjenje broja novoprijavljenih u 2018. što ima direktne implikacije na smanjenje nezaposlenosti. Broj novopri-

javljenih nezaposlenih u periodu 01.01-10.12.2018. godine je 32.783, što je manje za 26,14 odsto (ili 11.600 lica) u odnosu na isti period 2017. godine (44.383).

Ukoliko posmatramo strukturu nezaposlenosti po dužini čekanja zaposlenja, smanjenje broja novoprijavljenih utiče na smanjenje broja nezaposlenih koja traže zaposlenje kraće od jedne godine. Sva novoprijavljena lica spadaju u tu kategoriju. Dakle, smanjenje broja novoprijavljenih

Zgrada Zavoda za zapošljavanje

REGIONALNE RAZLIKE U NEZAPOSLENOSTI

Još jedan od izazova koji karakteriše tržište rada Crne Gore je nejednaka razvoj tri geografska regiona: sjevernog, središnjeg i primorskog. To je posljedica realizacije raspoloživih razvojnih resursa regiona u prethodnih nekoliko decenija, što je uticalo na odliv stanovništva i unutrašnje migracije po regionima. Otuda i

izražene regionalne dimenzije u pokazateljima zaposlenosti i nezaposlenosti.

Najveća stopa nezaposlenosti, na 10.12.2018. godine, je u sjevernom regionu i iznosi 34,46 odsto (20.151 nezaposleno lice), zatim u središnjem 13,82 odsto (15.879) i južnom 10,93 odsto (6.408 nezaposlenih). U odnosu na uporedni

period 2017. godine stopa nezaposlenih u sjevernom regionu niža je za 5,9 procentnih poena (stopa nezaposlenosti 40,36%; nezaposlenih 23.601), u centralnom regionu niža je za 3,7 procenta (stopa 17,52%, nezaposlenih 20.131) i južnom niža je za 3,23 procentna poena (stopa 14,16 odsto, nezaposlenih 9.304).

Foto: Đorđo Jovanović

Detalj sa gradilišta

Primanja

utiče na povećanje učešća dugoročno nezaposlenih u ukupnoj nezaposlenosti.

Sa druge strane, nezaposlena lica korisnici raznih socijalnih primanja su dominantno iz kategorije dugoročno nezaposlenih i takvim licima je manja motivacija za zapošljavanje, pa duže ostaju na evidenciji Zavoda. Od ukupnog broja zaposlenih sa evidencije nezaposlenih u 2018. godini 24,58 odsto su iz kategorije dugoročno nezaposlenih (ukupno zaposlenih 14.857, do jedne godine čekanja zaposleno je 11.205 lica).

Obuka iz oblasti poslovnih vještina

U Područnoj jedinici Nikšić realizovana je edukacija u sklopu srecijalističke obuke iz oblasti poslovnih vještina korisnika kredita Zavoda za zapošljavanje. Obuci su prisustvovala 23 lica sa evidencije nezaposlenih, koja žele pitanje zapošljavanja da riješe pokretanjem sopstvenog biznisa, uz kreditnu podršku Zavoda.

Predavač dr Vasilije Kostić govorio im je o preduzetništvu, zatim o preduzetniku i poslovnim vještinama koje mora posjedovati kako bi bio uspješan u svom poslu, sve sa ciljem da ih dodatno motivirše i ohrabri na tom putu.

23

OSOBE SA EVIDENCIJE NEZAPOSLENIH PRISUSTVOVALI SU EDUKACIJI ODRŽANOJ U NIKŠIĆU

Na kraju dvodnevne obuke, prisutni su izrazili zadovoljstvo, edukacija im je bila od velike koristi, znanja iz oblasti preduzetništva su proširili i usvojili stručne savjete.

U 2019. BEZ ZAKONSKIH IZMJENA PRI USELJAVANJU U NJEMAČKU

RADNA VIZA I DALJE POTREBNA

Prema podacima Federalne službe za zapošljavanje SR Njemačke, za tri godine, izdate su 3.853 saglasnosti za rad crnogorskim državljanima, a odbijeno je 1.187 zahtjeva

Na osnovu pogrešnih spekulacija, Ambasada SR Njemačke eksplicitno ukazuje da za 1. januar 2019. nijesu predviđene nikakve zakonske izmjene po pitanju useljavanja u Njemačku. Crnogorskim državljanima, koji namjeravaju da zasnuju radni odnos u toj državi, i dalje je potrebna radna viza za prije odlaska u Njemačku – stoji u važnoj napomeni, istaknutoj na sajtu Ambasade SR Njemačke u Podgorici.

Državljeni Crne Gore od 1. januara 2016. do 31. decembra 2020. mogu da dobiju boravišnu dozvolu u Njemačkoj za sva zanimanja, obuke i pomoćne aktivnosti.

■ PREDUSLOV

“Preduslov koji se mora ispuniti je obavezujuća ponuda za posao u Njemačkoj od strane poslodavca, kao i ostali zakonski uslovi. Aplikacija za vizu podnosi se u matičnoj državi, prije odlaska na rad u inostranstvo”, objašnjava načelnica Odsjeka za EURES i međunarodno posredovanje u inostranstvu mr **Gordana Vukčević**.

Ona naglašava da, bez obzi-

ra u koju zemlju se putuje ili se želi naći zaposlenje, informacije o viznom režimu treba pribavljati jedino i isključivo u diplomatsko-konzularnim predstavništvima (DKP) tih država, a sve informacije dobijene drugim putem, provjeriti u DKP-u.

“Prema podacima, za tri godine, koje smo dobili od kolega iz Federalne službe za zapošljavanje SR Njemačke, od 1. januara 2016. do 30. novembra 2018. godine izdate su 3.853 saglasnosti za rad crnogorskim državljanima. U istom periodu odbijeno je 1.187 zahtjeva za dobijanje ovih saglasnosti”, navodi Vukčević, ističući da ovi pokazatelji ne govore o masovnom odlasku iz Crne Gore u Njemačku.

■ OPREZ

Ona savjetuje građane da se opredjeljuju isključivo za legalne radne migracije. U brojnim medijima i na društvenim mrežama i dalje se pojavljuju dezinformacije o uvodenoj raznih olakšica za zapošljavanje državljana koje nijesu članice Evropske unije, o potpunom ukidanju viza. Ovo se dešava ne

samo u Crnoj Gori, već i u drugim zemljama regiona – Srbiji, Bosni i Hercegovini, Makedoniji...

Radi maksimalne zaštite naših građana i pomoći ukoliko razmišljaju o odlasku u inostranstvo, urađen je i vodič “Kako se zaštititi prilikom zapošljavanja u inostranstvu?” koji se nalazi na sajtu Zavoda za zapošljavanje.

“Pri zapošljavanju naših građana u inostranstvu, Zavod se dodatno angažuje kako bi se minimizirale nepravilnosti i obmane naših građana pri nalaženju posla u drugoj državi i spriječe nelegalne migracije. Često, putem medija i društvenih mreža, koje nije moguće kontrolisati, pojedinci, firme ili organizacije netačno informišu građane o mogućnostima zapošljavanja u inostranstvu i obećavaju im zaposlenje i “sređivanje papira”, uz finansijsku nadoknadu. Građani ili budu prevareni za taj iznos novca ili budu žrtve rada “na crno”, finansijske ili radne eksploatacije u toj državi”, upozorava Vukčević.

Vukčević